

*Пойманова Рая Іванівна,
студентка, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: **Калуга Володимир Федорович**,
доктор філософських наук, професор,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ У ДОБУ УНР ТА ЗУНР

Становлення української дипломатії в період 1917-1921 років стало одним із ключових чинників міжнародного визнання національної державності. Від початку Української революції 1917-1921 років дипломатична служба УНР, ЗУНР та Директорії відіграла важливу роль у налагодженні міжнародних

зв'язків, укладанні союзів і боротьбі за підтримку української незалежності на міжнародній арені. Незважаючи на складні геополітичні умови, українським дипломатам вдалося досягти значних успіхів, хоча врешті-решт українська державність не змогла закріпитися через внутрішні та зовнішні чинники.

Українська Народна Республіка (УНР) виникла після Лютневої революції 1917 року, коли Центральна Рада проголосила автономію України у складі Росії. Першим кроком до міжнародного визнання стало проголошення Третього Універсалу (листопад 1917 року), а згодом і Четвертого Універсалу (22 січня 1918 року), який офіційно проголосив незалежність УНР.

Одним із найважливіших дипломатичних досягнень УНР стало підписання Брест-Литовського мирного договору (9 лютого 1918 року) з країнами Четверного союзу (Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією та Османською імперією). Це стало першим міжнародним визнанням української державності. За умовами угоди, Центральні держави визнавали УНР, а Україна отримувала територіальні поступки та військову допомогу в боротьбі з більшовиками. Однак залежність від Німеччини та Австро-Угорщини викликала внутрішнє незадоволення, що сприяло приходу до влади гетьмана Павла Скоропадського.

Після падіння Гетьманату в грудні 1918 року Директорія УНР відновила дипломатичну діяльність. УНР прагнула здобути підтримку Антанти та країн Західної Європи, зокрема Франції, Великої Британії та США. Проте західні держави більше підтримували Польщу, що ускладнювало ситуацію для української дипломатії. УНР встановила дипломатичні контакти з багатьма країнами, зокрема Швецією, Фінляндією, Чехословаччиною, Румунією та Естонією, проте ці зусилля не привели до реальної військової чи економічної підтримки.

Дипломати УНР брали участь у Паризькій мирній конференції 1919 року, де українська делегація на чолі з Григорієм Сидоренком та Андрієм Ливицьким намагалася відстояти незалежність України. Однак союз Польщі з Антантою та політика невизнання української державності призвели до того, що УНР залишилася без міжнародної підтримки.

Своєю чергою Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР) виникла після розпаду Австро-Угорщини в листопаді 1918 року. Її уряд на чолі з Євгеном Петрушевичем прагнув забезпечити міжнародне визнання та військову підтримку у війні з Польщею за Галичину.

Одним із перших кроків дипломатії ЗУНР стало направлення делегацій до європейських країн, зокрема до Австрії, Німеччини, Угорщини, Швейцарії та США. Уряд ЗУНР також спробував заручитися підтримкою Антанти, але західні держави підтримали Польщу, що значно ускладнило становище молодій республіці.

У січні 1919 року відбувся Акт Злуки УНР і ЗУНР, який мав зміцнити міжнародні позиції України. Однак на практиці дві республіки продовжували діяти окремо, і дипломатія ЗУНР була зосереджена на захисті прав українців у Східній Галичині. Українські дипломати намагалися представити питання української незалежності на Паризькій мирній конференції, проте 1919 року

Антанта ухвалила рішення передати Галичину Польщі, що стало ударом по міжнародним зусиллям ЗУНР.

Уряд ЗУНР у вигнанні продовжив дипломатичну боротьбу, намагаючись привернути увагу міжнародної спільноти до українського питання. Петрушевич вів переговори з країнами Балтії, Туреччиною та навіть більшовицькою Росією, але реальної допомоги отримати не вдалося.

Таким чином дипломатії як УНР, так і ЗУНР відіграли важливу роль у намаганнях здобути міжнародну підтримку для української незалежності. Попри певні успіхи, зокрема Брест-Литовський договір та Варшавський договір, українська дипломатія не змогла забезпечити довготривалу незалежність держави. Це пояснюється несприятливими геополітичними умовами, відсутністю єдиної зовнішньої стратегії та впливом сильніших міжнародних гравців. Водночас досвід того періоду став важливим уроком для майбутньої української дипломатії, яка продовжує боротьбу за міжнародне визнання та територіальну цілісність України.

Література:

1. Дипломатія. Із книги Олександра Шульгина «Без території». URL: <https://unr.uinr.gov.ua/photohistory/diplomatiya>
2. Овсій І.О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року). URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-140.html>
3. Пеленська Оксана. 30 років Незалежності України: досвід дипломатії від часів УНР допомагає перемагати. URL: <https://www.radiosvoboda.org/amp/rokiv-nezalezhnosti-dyplomatiya-zchasiv-unr/31429292.html>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.